

Projekt zrealizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa: - Edukacja dla rozwoju regionu, Działanie - Kształcenie i rozwój dzieci i młodzieży, Poddziałanie - Edukacja przedszkolna.

Cel główny projektu „Zabawa uczy i doskonali” jakim było wyrównywanie szans edukacyjnych 250 dzieci w wieku przedszkolnym w Gminie Mszczonów poprzez zwiększenie dostępności miejsc przedszkolnych, podwyższenie jakości kształcenia i kwalifikacji 9 nauczycieli w Miejskim Przedszkolu nr 1 w Mszczonowie w okresie realizacji projektu został zrealizowany:

Cele szczegółowe:

1. Utworzono nowe miejsca dla 100 dzieci – w związku z tym w przedszkolu zwiększyła się liczba oddziałów z 6-ciu w roku szkolnym 2016/17 na 10 w roku szkolnym 2017/2018.

Gmina Mszczonów/Miejskie Przedszkole nr 1 w Mszczonowie po zakończeniu realizacji projektu zapewnia przez okres co najmniej 2 lat trwałość funkcjonowania utworzonych nowych miejsc w ramach projektu – w roku szkolnym 2018/19 powstało w placówce 11 oddziałów.

W związku powstaniem nowych oddziałów utworzono 4 etaty dla nauczycieli wychowania przedszkolnego i 4 etaty personelu niepedagogicznego – pomocy nauczyciela wychowania przedszkolnego. W roku szkolnym 2018/2019 wszyscy nauczyciele i 3 osoby pomocy nauczyciela kontynuują pracę w przedszkolu.

2. Poszerzono ofertę edukacyjną o zajęcia dodatkowe dla dzieci takie jak:

- a) Język angielski - 1h tygodniowo
- b) Rytmika – 4h tygodniowo
- c) Gimnastyka korekcyjna – 4h tygodniowo
- d) Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne – 4h tygodniowo
- e) Zajęcia z psychologiem – 3h tygodniowo
- f) Arteterapia - – 3h tygodniowo
- g) Zajęcia logopedyczne -6h tygodniowo
- h) Trening Umiejętności Społecznych - – 3h tygodniowo
- i) Terapia Integracji Sensorycznej – 4h tygodniowo

Zajęcia Trening Umiejętności Społecznych i Terapia Integracji Sensorycznej rozpoczęły się w październiku 2017.

Język angielski odbywał się w grupie „Tygryski” [dzieci nowo przyjęte].

Zajęcia z rytmiki odbywały się w czterech nowych grupach przedszkolnych [Motylki, Pszczółki, Żabki, Tygryski].

Zajęcia logopedyczne, z psychologiem, gimnastyka korekcyjna i zajęcia korekcyjno-kompensacyjne były dla dzieci nowo przyjętych w roku szkolnym 2017/2018.

Zajęcia arteterapii, integracji sensorycznej, treningu umiejętności społecznych były dla dzieci wyłonionych ze wszystkich przedszkolaków.

Organizowane formy wsparcia były prowadzone zgodnie z harmonogramem zajęć zatwierdzonym przez dyrektora przedszkola. Harmonogram został udostępniony w placówce i na stronie internetowej przedszkola. W uzasadnionych przypadkach wprowadzano zmiany

w harmonogramie zajęć [np. szkolenie, choroba, urlop, nauczyciela] o czym informowano rodziców dzieci, opiekuna projektu oraz harmonogramyefs@mazowia.eu

Zajęcia odbywały się od poniedziałku do piątku.

Na podstawie diagnoz psychologiczno-pedagogicznych lub badań przesiewowych wskazano i zakwalifikowano dzieci na konkretne zajęcia, aby otrzymały wsparcie według swoich potrzeb. Nabór odbywał się według następujących zasad:

- a) Pierwszeństwo osób z największymi trudnościami edukacyjno- wychowawczymi
- b) Równości szans i niedyskryminacji w dostępie do zajęć realizowanych w ramach projektu
- c) Zachowanie liczebności grup – zgodnie z odrębnymi przepisami powszechnie obowiązującymi.

Powstała lista uczestników zajęć na, której zaznaczano datę rozpoczęcia i zakończenia udziału we wsparciu.

Udział dziecka we wsparciu rozpoczynał się od momentu rozpoczęcia uczestniczenia w pierwszej formie wsparcia. Warunkiem uczestnictwa dziecka w projekcie była podpisana przez rodzica Umowa o świadczenie usług przedszkola, informacja o uczestnikach projektu [Załącznik nr 5], oświadczenie uczestnika projektu [Załącznik nr 6], oświadczenie o wyrażeniu zgody na umieszczenie wizerunku dziecka, zgoda na uczestnictwo w zajęciach w ramach projektu.

Prowadzone zajęcia wyrównywały szanse edukacyjne dzieci, wspomagały ich rozwój psychofizyczny. W zajęciach „Zabawa uczy i doskonali” brało udział 105 dzieci w tym 6-cioro z niepełnosprawnościami.

Prowadzący zajęcia oprócz diagnoz wstępnych dokonywali efektywności swoich działań po I półroczu i na koniec roku szkolnego, wskazywali mocne i słabe strony dziecka, by wiedzieć na co w dalszym ciągu zwrócić uwagę. Nauczyciele prowadzili dzienniki zajęć, w których monitorowali obecności dzieci na zajęciach, wpisywali tematy przeprowadzonych zajęć. Każde dziecko biorące udział w projekcie osiągnęło sukces na miarę swoich możliwości, rozwinęło kompetencje i zmniejszyło różnice rozwojowe.

6-ścioro dzieci mieszkało na obszarze objętym programem rewitalizacji.

Nauczycielki opracowały scenariusze z różnych zajęć w ramach projektu „Zabawa uczy i doskonali”, a najciekawsze z nich zostały opublikowane na licencjach Creative Commons Uznanie Autorstwa na ogólnodostępnej stronie www Miejskiego Przedszkola w Mszczonowie z możliwością swobodnego pobierania i wykorzystywania przez innych także po zakończeniu projektu [strona i domena utrzymana na serwerach gminy] - projekt jest realizowany na rzecz istniejącego od kilkunastu lat OWP jednostka jest stabilna, na stałe wpisana w działania gminy która, w sposób ciągły prowadzi działania w zakresie poprawy warunków edukacji na swoim terenie.

W czasie realizacji projektu dzieci uczestniczy w zajęciach, w których mówiono o równości płci. Podczas zajęć nauczycielki starały się przełamać stereotypy dotyczące dziewczynek i chłopców czy mężczyzn i kobiet np., każdy niezależnie od płci może być dobrym sportowcem, artystą oraz dobrze gotować czy szyć.

Wszystkie zajęcia kontynuowane są w roku szkolnym 2018/2019.

3. Podniesienie kompetencji 9 nauczycieli w zakresie pracy z dziećmi wymagającymi wsparcia rozwojowego poprzez doszkalanie.

W kwietniu 2017 roku przeprowadzono diagnozę zapotrzebowania na usługi w zakresie edukacji przedszkolnej, w której m. innymi przeprowadzono badania ankietowe

wśród nauczycieli przedszkola, w których wzięło udział 11 osób. Badanie wskazało jakie jest zapotrzebowanie w obszarze doskonalenia umiejętności i kwalifikacji do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym. Analizując wskazane dane wynikające z badania zapotrzebowania przedszkola na nabycie przez nauczycieli określonych umiejętności i kwalifikacji wybrano, szkolenia i studia podyplomowe, które będą realizowane w ramach projektu.

W miesiącu wrześniu 2017 roku – stworzono harmonogram realizacji szkoleń i kursów na rok szkolny 2017/2018. Nauczycielki zadeklarowały w jakich zajęciach chciałyby wziąć udział, do szkoleń włączono nowo przyjęte osoby.

Szkolenia i kursy dla nauczycieli przeprowadzone w ramach projektu Zabawa uczy i doskonali”:

- a. Metoda Denisona I i II stopień. Kinezylogia edukacyjna „Brain Gym” Metody dr Paula Dennisona i Gaidennison – 9 osób
  - b. Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka – 2 osoby
  - c. Praca z dzieckiem z nieprawidłowym napięciem mięśniowym. Wczesne rozpoznawanie zaburzeń – 3 osoby
  - d. Muzykoterapia – profilaktyka i terapia muzyczna. I i II stopień - 2 osoby
  - e. Metoda Ruchu Rozwijającego Weroniki Sherborne - 2 osoby
  - f. Trening umiejętności społecznych – 2 osoby
  - g. Terapia ręki – 2 osoby
  - h. „Kształcenie uczniów z niepełnosprawnością “Studia podyplomowe - Wyższa Szkoła Społeczno-Przyrodnicza im. Wincentego Pola w Lublinie na podstawie decyzji MEN z dnia 12.07.2000 nr DNS-1 -0145-39/Eko/2000. – 1 osoba
- Wszystkie szkolenia, kursy studia podyplomowe odbywały się zgodnie z harmonogramem projektu „Zabawa uczy i doskonali”.

14 nauczycielek nabyło kompetencje [zaświadczenia, certyfikaty informujące o odbytych szkoleniach], 1 osoba uzyskała kwalifikacje - ukończyła studia podyplomowe [świadectwo ukończenia studiów podyplomowych wydane w Rzeczypospolitej Polskiej z wynikiem bardzo dobrym z dnia 15.08.2018 roku].

Wiedzę i umiejętności zdobyte podczas studiów i kursów była wykorzystywana od razu w codziennej pracy nauczycieli prowadzących zajęcia dodatkowe i nauczycieli wychowania przedszkolnego.

- a. Studia podyplomowe dostarczyły wiedzy z zakresu organizowania procesu nauczania dzieci niepełnosprawnych, tworzenia niezbędnej dokumentacji oraz planowania pracy z dziećmi. Od początku roku szkolnego 2018/2019 zdobytą wiedzę nauczycielka wykorzystuje w pracy z dzieckiem z zaburzeniami ze spektrum autyzmu jako nauczyciel zatrudniony w celu współorganizowania procesu kształcenia uczniów z niepełnosprawnością.
- b. Udział w szkoleniu „Kinezylogia edukacyjna Paula Dennisona” umożliwił nauczycielkom poznanie podstaw teoretycznych kinezylogii edukacyjnej, zestawu ćwiczeń BrainGym, równoważenia i ruchu integrującego.

Powyższe szkolenia stało się inspiracją do wprowadzenia w naszym przedszkolu innowacji pedagogicznej „Gimnastyka mózgu Dennisona – drzwiami do uczenia się”, której celem jest stwarzanie dzieciom warunków do rozwijania potencjalnych ukrytych w mózgu możliwości fizycznych, psychicznych i intelektualnych oraz likwidowanie blokad powstałych na skutek stresu i lęku, przedszkolaki uczestniczą w zabawach i ćwiczeniach.

Czas realizacji innowacji od 01.03.2018 – 30.06.2019. Innowację realizuje 9 nauczycielek.

- c. Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka – osoby uczestniczące w szkoleniu dowiedziały się, jak rozpoznać dziecko z nieprawidłowym napięciem mięśniowym, co dziecku pomaga w osiągnięciu sukcesu, a co przeszkadza. Jak powinno wyglądać miejsce pracy dziecka z zaburzonym napięciem mięśniowym. Czym należy kierować się przy doborze pomocy dydaktycznych. Nauczycielki opracowały arkusz obserwacji dziecka – *Analiza Normatywna Rozwoju Dziecka 3-letniego*.
- d. Wczesne rozpoznawanie zaburzeń – nauczycielki dowiedziały się jak diagnozować, jak pracować i jakie metody usprawniania stosować w pracy z dzieckiem z zaburzonym napięciem mięśniowym. Wychowawcy opracowały *Arkusze diagnostyczny dziecka z nieprawidłowym napięciem mięśniowym*.
- e. Muzykoterapia – profilaktyka i terapia muzyczna. I i II stopień - Wprowadzając elementy muzykoterapii w swojej pracy z dziećmi nauczycielki starały się, jak najlepiej wykorzystać zdobytą wiedzę i rozbudzić ekspresję twórczą dzieci. Ruch przy muzyce pozytywnie wpłynął na aktywizację motoryki, śpiew, rozwijanie mowy, gry na instrumentach, kształtowaniu funkcji manualnych oraz stymulacji sfery emocjonalno- społecznej dzieci. Na zajęciach stosowały dwie podstawowe formy: słuchanie muzyki: relaksacja w pozycji leżącej, siedzącej oraz wykonywanie instrumentalne muzyki: śpiew, taniec. Umiejętnie dobrana muzyka „wyciszała” nadmierne emocje negatywne i pobudzała pozytywne. Opracowały scenariusze zajęć dla innych koleżanek.
- f. Metoda Ruchu Rozwijającego Weroniki Sherborne – nauczycielki zdobyły praktyczną wiedzę na temat metody wspomagającej rozwój psychoruchowy dziecka w zakresie kształtowania świadomości ciała i przestrzeni oraz umiejętności budowania relacji i komunikacji. Wychowawcy wdrożyły zabawy do swojej codziennej pracy – dzieci bardzo lubią witać się ze sobą różnymi częściami ciała, zabawę „ślepiec”- (prowadzenie dziecka przez nauczyciela), „naleśnik”(zwijanie i rozwijanie w kocu), „taczki” (jedno dziecko łąpie drugie dziecko pod kolana i prowadzi do przodu). Dzieci chętnie wykonują masażyki relaksacyjne (np. robienie pizzy, sałatki.). Jedna z nauczycielek w ramach pomocy psychologiczno- pedagogicznej [2018/2019] prowadzi zajęcia Metodą Ruchu Rozwijającego Weroniki Sherborne z trójką dzieci z orzeczeniami o kształceniu specjalnym.
- g. Trening umiejętności społecznych - W ramach szkolenia nauczycielki dowiedziały się czym jest TUS, nauczyły się wybierać kluczowe umiejętności dla grupy, poznały narzędzia niezbędne w pracy terapeuty TUS. Uczestniczki szkolenia opracowały *Program Treningu Umiejętności Społecznych Dla Dzieci 6-letnich*
- h. Terapia ręki –(I, II i III stopień): Kurs poszerzył wiedzę nauczycielek z zakresu pracy z dziećmi niepełnosprawnymi, z dziećmi z trudnościami szkolnymi oraz z dziećmi zagrożonymi nieprawidłowym rozwojem. W codziennej pracy z dziećmi nauczycielki doskonaliły sprawność ręki piszącej oraz wspomagały prawidłową postawę ciała dzieci podczas zajęć dydaktycznych. Podczas zajęć korekcyjno-kompensacyjnych wdrażano elementy terapii ręki dla efektywniejszego eliminowania przyczyn niepowodzeń na dalszych etapach edukacyjnych. Głównym celem zajęć było usprawnianie motoryki małej, dostarczanie wrażeń dotykowych oraz doskonalenie umiejętności w zakresie samoobsługi. Ćwiczenia i zabawy zakładały usprawnianie motoryki małej poprzez tworzenie procesu oddziaływań terapeutycznych zgodnych z potrzebami dzieci i dostosowanych do ich funkcjonowania zarówno poznawczego jak i ruchowego. Realizowane ćwiczenia rozwijały sprawność ruchową dłoni dziecka, umiejętność chwytu

oraz koordynację pomiędzy dłońmi, która jest niezbędna do wykonywania wielu czynności. Całość została podana dziecku w bardzo atrakcyjnej formie. Wszystkie ćwiczenia i zabawy zostały ułożone w pewną fabułę i odciągały uwagę dziecka od wykonywania trudnych manipulacyjnie czynności, a koncentrowały ją na zadaniu i stymulowaniu do częstszeo powtarzania ćwiczonych ruchów.

Rodzice korzystali z broszurek oraz słownych porad, które były udzielane dzięki zdobytej wiedzy. Nauczycielki opracowały scenariusze zajęć dla innych nauczycieli.

4. Poszerzenie zasobów pomocy dydaktycznych oraz doposażenie.

Dzięki realizacji projektu udało się zakupić wiele różnorodnych, specjalistycznych i nowatorskich pomocy dydaktycznych, które nauczyciele wychowania przedszkolnego i specjaliści wykorzystywali w swojej codziennej pracy. W połączeniu z wykwalifikowaną kadrą i bogatą ofertą różnorodnych zajęć sprawiły one, że dzieci mają doskonałe warunki edukacyjne. Mogły też najlepiej przygotować się do wyzwania, jakim będzie późniejsza nauka w szkole.

W ramach projektu zakupione zostały pomoce dydaktyczne do wielu rodzajów zajęć – gimnastyki korekcyjnej, muzyczno-rytmicznych, logopedycznych, korekcyjno-kompensacyjnych, arteterapii, treningu umiejętności społecznych oraz terapii sensorycznej. Profesjonalne wyposażenie zyskały nie tylko sale dla dzieci, ale także gabinet terapeutyczny.

Zajęcia terapii sensorycznej odbywają się z wykorzystaniem innowacyjnych urządzeń. Magiczny Dywan, to interaktywna pomoc dydaktyczna, która jest wykorzystywana do ćwiczeń, gier i zabaw ruchowych. Niezwykły przedmiot w znacznym stopniu uatrakcyjnia zajęcia terapii sensorycznej. Wirtualne plansze mogą być tłem dla toru przeszkód, zabaw koordynacyjnych na materacu, jak i ćwiczeń proponowanych przez terapeutę. Zestaw posiada wiele interaktywnych gier, które łatwo można dostosować do poziomu funkcjonowania i wieku dziecka. Kształcą one u przedszkolaków koordynację wzrokowo-ruchową, spostrzegawczość i szybkość reakcji.

Kształtki rehabilitacyjne są wykorzystywane podczas ćwiczeń, których celem jest poprawa zdolności ruchowej – unoszenie kończyn, przeskakiwanie przez przeszkody, tworzenie konstrukcji i piramid. Są atrakcyjne dla dzieci ze względu na różnorodność kolorystyczną oraz lekki materiał, z którego są wykonane. Materace i podłozę piankowe służą do zapewnienia bezpieczeństwa przedszkolaków (amortyzują upadki) i komfortu podczas wykonywania ćwiczeń. W ramach Projektu zakupiono również maty rehabilitacyjne do masażu stóp, które wzmacniają ich mięśnie oraz kształtują mechanizmy równoważne. Wykorzystywane są one podczas dotykowego toru przeszkód. Specjalna piaskownica pobudza wyobraźnię i rozwija kreatywność najmłodszych. Można przy niej chwilę odetchnąć i pobawić się w dowolny sposób, można w niej także coś zakopać lub zbudować labirynt dla biedronki. Zabawa w piaskownicy stymuluje układ dotykowy, wpływa na rozwój zmysłów i wycisza.

Dotykowe domino, fakturowe obrazki, fakturowe litery, drewniany zestaw zjawiska pogodowe – wszystkie one rozwijają wizualno-dotykowe skojarzenia oraz doskonałą sprawność manualną. Uczą nazywania i określania wrażeń dotykowych. Można je wykorzystywać podczas stymulacji przedsionkowej na huśtawkach terapeutycznych. Kolejną innowacją przedszkolną jest projektor Mathamos, który służy do wyświetlania na ścianie ruchomych efektów świetlnych za pomocą płynnych tarcz żelowych oraz efektów nieruchomych (slajdy). Jego wykorzystanie pomaga dzieciom rozwijać wyobraźnię, prowokuje je także do ekspresji słownej. Podczas zajęć terapii sensorycznej wykorzystywane są także duże piłki z dzwoneczkami w środku, piłeczki sensoryczne z

kuleczkami oraz ringo – służą one do leżenia, przetaczania, toczenia, siedzenia, łapania i rzucania. Znajdują również zastosowanie podczas zabaw słuchowych i dotykowych.

Podczas zajęć arteterapii przedszkolaki także korzystają z zakupów dydaktycznych dofinansowanych z Unii Europejskiej. Farby, kredki, plastelina, bibuła, arkusze kolorowego bloku, teczki, kolorowanki, flamastry czy stempelki – wszystko to czeka na najmłodszych uczestniczących w terapii poprzez sztukę. Zakupione przybory pozwalają dzieciom na poznawanie różnych technik plastycznych. Przedszkolaki eksperymentowały tworząc ciekawe i pomysłowe prace.

Na zajęciach korekcyjno-kompensacyjnych wykorzystywano szereg pomocy dydaktycznych pozyskanych w ramach projektu „Zabawa uczy i doskonali”. Dzięki serii programów PRZEDSZKOLAK NA START oraz WSPOMAGANIE ROZWOJU PRO do wczesnej terapii zaburzeń funkcji poznawczych i percepcyjno-motorycznych, wspomagania stymulacji wielozmysłowej oraz wspierania wszechstronnego rozwoju dzieci usprawniały sprawność manualną, grafomotoryczną i analizę wzrokowo-słuchową. Uczestniczyły w wielu grach i zabawach dydaktycznych, które miały na celu niwelowanie dysfunkcji rozwojowych będących przyczyną niepowodzeń szkolnych. Zajęcia miały formę ćwiczeniową, co wpływało pozytywnie na sposób mówienia i myślenia. Podczas zajęć wykorzystywane były metody, formy oraz środki dydaktyczne dostosowane do możliwości rozwojowych dzieci. Podczas zajęć dzieci bardzo chętnie wykorzystywały zakupione w ramach projektu „Zabawa uczy i doskonali” pomoce dydaktyczne, dzięki którym uczyły się poprzez zabawę, co z kolei zwiększyło efektywność i atrakcyjność pracy. Rezultatem zajęć jest zauważalny postęp w zasobie wiedzy i umiejętności, a także ograniczenie istniejących braków. Realizowane ćwiczenia, tematyka zajęć, pomoce dydaktyczne, formy, metody, a także atmosfera panująca na zajęciach wspomogły znacznie rozwój dzieci, pozwoliły na osiągnięcie znacznych postępów w przyswajaniu wiedzy, pomogły w kształtowaniu motywacji do uczenia się, dostarczały dzieciom zadowolenia z osiąganych sukcesów, kształtowania wiary we własne możliwości. Podjęte działania przyniosły następujące postępy dzieci uczestniczących w zajęciach: udoskonalenie sprawności manualnej, usprawnienie procesów analizy i syntezy wzrokowej, rozwijanie i doskonalenie procesów syntezy i analizy słuchowej, usprawnianie koordynacji wzrokowo-słuchowo-ruchowej, usprawnianie funkcji percepcyjno-motorycznych, wzbogacenie wiary we własne siły i możliwości osiągnięcia sukcesu.

Pomoce, sfinansowane dzięki realizacji projektu, służą także podczas zajęć gimnastyki korekcyjnej. Przedszkolaki ćwiczą na matach piankowych oraz wykorzystują takie akcesoria, jak wiosło treningowe, bieżnia, stepper czy rowerek stacjonarny. Oprócz tego, w ramach Projektu, zakupiono również zestaw akcesoriów sportowych, które czynią zajęcia gimnastyki korekcyjnej jeszcze atrakcyjniejszymi. Wzmacniają mięśnie wysklepienia stóp, wyrabiając nawyk prawidłowej postawy oraz odruch właściwego stawiania stopu, najmłodszy korzystają więc też m.in. z woreczków gimnastycznych, szarf, piłek, wałeczków z kolcami, kamieni rzecznych, kółek „geo balance” i fakturowego toru. Zajęcia logopedyczne prowadzone były z wykorzystaniem pomocy dydaktycznych pozyskanych dzięki programowi: „Zabawa uczy i doskonali”. Podczas ćwiczeń oddechowych sprawdził się Kliper logopedyczny, podczas zabawy którym należało bardzo precyzyjnie regulować siłę wydychanego powietrza. Ulubioną zabawą dzieci były rozgrywki meczy piłeczką styropianową z zestawu: „Gra w dmuchane”. „Ćwiczę oddech” pozwoliło na ćwiczenia wzmacniające siłę wydychanego powietrza.

Do treningu fonacyjnego chętnie nauczyciel stosował: „Głuchy telefon”. Zestaw pomocy do ćwiczeń kinestezji artykulacyjnej: „Gimnastyka buzi i języka”, pozwolił na

uatrakcyjnienie tych trudnych dla dzieci ćwiczeń. Zdjęcia i obrazki zawarte w pomocach pozwoliły na lepsze wyjaśnienie i pokaz ułożenia narządów artykulacyjnych. W przypadku szczególnych trudności z odtworzeniem układów artykulacyjnych, znacznie obniżoną sprawnością artykulantów pomocny okazał się zestaw sond, szpatulek zawartych w zestawie "Walizka logopedyczna". Dzięki „Spinaczom Logopedycznym” dzieci mogły w zabawny sposób kontrolować własne wypowiedzi pod względem poprawności realizacji, co jest bardzo istotne dla automatyzacji prawidłowej mowy. Młodsze dzieci chętniej podejmowały próby tworzenia mowy, wiedząc, że będą mogły odsłuchać swoich realizacji na spinaczach. W przypadku dzieci ze znacznym opóźnieniem w rozwoju mowy pomocne okazały się również ćwiczenia zawarte w grach: „Onomatopeje”, „Słowa i Zdania”, „Naśladuj albo zgaduj”, „Czasowniki”, „Rzeczowniki”, „Przymiotniki”. Podczas ćwiczeń rozwijających kompetencje językowe dzieci wspierałam się materiałami zawartymi w programie komputerowym: Logopedia. Program ten okazał się również bardzo przydatny podczas ćwiczeń utrwalających poprawną realizację głosek. Dzieci bardzo chętnie podejmowały ćwiczenia zawarte w programie, podane w atrakcyjnej dla nich, polisensorycznej, formie. Dołączone do programu Karty Pracy stanowiły dobrą bazę materiałów do ćwiczeń przekazywanych rodzicom do ćwiczeń utrwalających i pracy własnej w domu. Program Logorytmika posłużył do utrwalania i automatyzacji poprawnych realizacji, rozwijania funkcji słuchowych, ćwiczeń rytmizujących. Zawarty w książkach "Słowa, sylaby, wyrazy" obszerny materiał językowy pozwolił na utrwalenie poprawnej realizacji głosek w sylabach i wyrazach. Zawarte w „Logopedycznym niezbędniku logopedycznym” pomoce stanowiły dobrą bazę do diagnozy i terapii mowy. Umożliwiły prowadzenie ćwiczeń poprawiających sprawność i funkcjonowanie aparatu oddechowego i artykulacyjnego, jak również ćwiczeń stymulujących rozwój mowy. Zawarte w nim historyjki obrazkowe i ilustracje umożliwiły stymulowanie rozwoju mowy opowieściowej, narracji. Dzięki zastosowanym pomocom dydaktycznym proces terapeutyczny był efektywniejszy, a objęte terapią dzieci miały większą motywację do pokonywania trudności.

Również na zajęciach z psychologiem i treningu umiejętności społecznych wykorzystywano pomoce zakupione w ramach projektu. Zestawy do wyrażania postaw w czerwonych i niebieskich walizeczkach kształtowały pozytywne zachowania jak: uczucie, zdrowie, bezpieczeństwo, poprawiały funkcjonowanie dziecka w relacjach społecznych. Zestawy – Sounds of emotions używane były do treningu inteligencji emocjonalnej, a stempelki emocje do rozpoznawania emocji u innych i u siebie samego. Gra Kubik poprawiała sprawności poznawcze dzieci ze szczególnymi potrzebami natury rozwojowej. Dzieci bardzo lubiły teatrzyk kukielkowy – tu przedszkolaki odgrywały role z wysłuchanych bajek, wcielały się w różne charaktery. Przy zabawie mocno integrowała się grupa. Artykuły papiernicze: bloki, kredki, farby, plastelina, papier kolorowy rozwijały kreatywność i pobudzały fantazję. Piasek kinetyczny oprócz rozwoju kreatywności pomagał redukować napięcie emocjonalne i nadruchliwość u dzieci. Do ćwiczeń muzyczno –rytmicznych torby z instrumentami, grające tuby oraz keyboard. Sprzęt nagłaśniający służył przedszkolakom podczas występów na uroczystościach z różnych okazji np. Dzień Matki, Spotkania Wigilijne itp.

Projekt „Zabawa uczy i doskonali”, to także zakupy zabawek, klocków, które były dopełnieniem edukacji najmłodszych. Biblioteczka przedszkolna wzbogaciła się o szereg ciekawych zgodnych z zainteresowaniami dzieci książeczek.

Sale przedszkolne zostały wyposażone w tablice interaktywne, laptopy, drukarki, magnetofony, laminarkę oraz kserokopiarkę. Wykorzystywane programy interaktywne np.

Klaszczę, tupię, podskakuję – ćwiczenia i zabawy ruchowe, Grafomotoryka – od szlaczka krzywego do pisma pięknego uatrakcyjniały pracę dziecka, sprawiały, że nauka stawała się zabawą i przyjemnością.

Wykorzystywane pomoce dydaktyczne nie utrwały stereotypów. Wszystkie zakupione pomoce i urządzenia sprawiają, że mszczonowskie przedszkole zapewnia swoim podopiecznym wszechstronny rozwój oraz pomoc w walce z różnego rodzaju problemami charakterystycznymi dla tego okresu życia.

Mnogość działań oraz ich zakres sprawiły, że realizacja projektu znacząco wpłynęła na jakość usług edukacyjnych świadczonych przez Miejskie Przedszkole nr 1. Placówka, dzięki otrzymanej dotacji z Funduszy Europejskich, na trwałe zmieniła swoje oblicze stając się miejscem, które zapewni możliwie najbardziej wszechstronny rozwój i terapię najmłodszych mieszkańców gminy Mszczonów.